શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૩ જુલાઈ ૨૦૨૫ **મહિલા મંડળ** **કુલ ગુણ : ૧૦૦**

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ૪

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(૪૦)

પ્ર.૧ સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો. **(૧૬)**

૧. ઉગ્ગમેણં **ઉપ્પાયણેસણાએ અપરિસુદ્ધં પરિગ્ગહિયં પરિભુત્તં** વા જં

૨. સન્નિવાઈયં **વિવિહારોગાયંકા પરિસહોવસગ્ગા ફાસાફુસંતુ એ યં પિયણં** ચરમેહિં

૩. પઉમ લેસાએ **સુક્ક લેસાએ પડિક્કમામિ સત્તહિં ભયટ્ઠાણેહિં અટ્ઠહિં મયટ્ઠાણેહિં** નવહિં

૪. સિંઘાણેસુ વા **વંતેસુ વા પિત્તેસુ વા પૂએસુ વા સોણિએસુ વા** સુક્કે

૫. અણત્થા દંડે **પક્ષત્તે તંજહા અવજ્ઝાણાચરિયં પમાયાચરિયં** હિંસપ્પયાણં

૬. સવ્વસ્સ **દેવસિયસ્સ અઈયારસ્સ પડિક્કમામિ સમણોડહં** સંજય

૭. પ્રાણ **પર્યાય સંજ્ઞા ઈન્દ્રિય આદિ લબ્ધિ** ઋદ્ધિ

૮. છઉમાણં **જિણાણં જાવયાણં તિન્નાણં તારયાણં** બુદ્ધાણં

(૨) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતીમાં અર્થ લખો. **(૬)**

૧. કુદંસણ વજ્જણા **ખોટી શ્રદ્ધાનો ત્યાગ કરવો** ૨. પેયાલા **પ્રધાન, પાતાળ કળશા સમાન**

૩. તક્કરપ્પઓગે **ચોરને મદદ કરી હોય** ૪. તદુભયાગમે **સૂત્ર અને અર્થરૂપ આગમ**

૫. લક્ખ વાણિજ્જે **લાખ, રંગ, મીણ આદિનો વેપાર કર્યો હોય**

૬. બુદ્ધાણં **પોતે જીવાદિ તત્ત્વોનો બોધ પામેલા**

(૩) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ (માગધી) લખો. **(૬)**

૧. ધર્મકરણીના ફળમાં સંદેહ રાખવો **વિતિગિચ્છા** ૨. પરમ અર્થનો **પરમત્થ**

૩. ધ્યાન વિના સૂત્રો ભણાયા હોય **વચ્ચામેલિયં** ૪. તે જેમ છે તેમ **તં જહા**

૫. જેમ તેમ નિરર્થક બોલવું **મોહરિએ** ૬. ભલી દષ્ટિથી **સુદિટ્ઠ**

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. **(૧૨)**

૧. કર્માદાન એટલે શું? **મહારંભજન્ય વિવિધ વ્યાપારો જેમાં અનંત જીવોની હિંસા થાય છે.** (૧×૬)

૨. પરિગ્રહ એટલે શું? (પહેલો મુદ્દો લખો.) **મમત્વ ભાવથી વસ્તુ ભેગી કરવી.**

૩. શ્રાવકોનું ભોજન કેવું હોવું જોઇએ? બે શબ્દમાં લખો. **અલ્પહિંસક, સાત્વિક**

૪. પ્રમાદના પ્રકાર લખો. **મદ, વિષય, કષાય, નિંદા, વિકથા.**

૫. બાર વ્રતને કેવી રીતે વહેંચ્યા છે? **પાંચ અણુવ્રત, ત્રણ ગુણવ્રત, ચાર શિક્ષાવ્રત.**

૬. ચોથું વ્રત એક કોટિએ કોના સંબંધી બતાવ્યું છે? **મનુષ્ય, તિર્યંચ.**

૭. નીચેનામાં કયા અતિચાર લાગે? કયા પાઠમાં છે? **(૪)**

૧. તેલની ઘાણીનો વેપાર કીધો હોય. **જંતપીલણ કમ્મે** **સાતમા વ્રતમાં**

૨. સંથારામાં દેવગતિની ઈચ્છા કરી હોય. **પરલોગા સંસપ્પઓગે** **સંથારામાં**

૩. ફૂગ ચડેલી રોટલી વહોરાવી હોય. **કાલાઈક્કમે** **બારમા વ્રતમાં**

૪. દાણચોરો પાસેથી માલ ખરીદ્યો હોય. **તક્કરપ્પઓગે** **ત્રીજા વ્રતમાં**

૮. અયોગ્ય શબ્દ પર ગોળ કરો. **(૨)**

૧. વત્થ, **વત્થવિહિં,** કંબલ, પડિગ્ગહ ૨. દેશકથા, રાજકથા, **ધર્મકથા,** પુરુષકથા

૩. કલ્લાણં, મંગલં, ચેઈયં, **સરણં** ૪. **અણત્થા દંડ,** સામાયિક વ્રત, અતિથિ સંવિભાગ, દેશાવગાસિક

(૧૫)

પ્ર.૨ સામાન્ય સમજણના વિભાગના આધારે લખો.

(અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. **(૧૦)**

૧. લોક એટલે શું? લોકમાં કયા દ્રવ્ય છે? **અનંત આકાશ દ્રવ્યના જેટલા વિભાગમાં છ દ્રવ્ય હોય તેટલા ક્ષેત્રને લોક કહે છે. ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, જીવાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય, કાળ.** **(૨)**

૨. નારકીના જીવો ક્યાં રહે છે? **પાથડામાં નરકાવાસમાં.**

૩. મધ્યલોકમાં કઈ ગતિના જીવો રહે છે? **દેવ, મનુષ્ય, તિર્યંચ.**

૪. ૧૪ રાજલોકનું વર્ણન કયા આગમ સૂત્રમાં છે? **શ્રી જીવાજીવાભિગમ સૂત્રમાં.**

૬. વિમાન કોને કહેવાય છે? **ઊર્ધ્વલોકના દેવોના આવાસોને.**

૭. મધ્યલોકની લંબાઈ, પહોળાઈ અને ઊંચાઈ લખો. **૧ રજ્જુ લાંબો, પહોળો અને ૧૮૦૦ યોજન ઊંચો છે.**

૮. શુકલપક્ષી જીવો ક્યારે મોક્ષમાં જાય છે? **અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન કાળમાં.**

૯. આરાધક જીવો શેમાં આગળ વધી શકે છે? એક શબ્દમાં લખો. **આત્મવિકાસયાત્રામાં**

૧૦. સિદ્ધ અવસ્થાની સ્થિતિ કેટલી? **અનંતકાળ પર્યંત.**

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો. (૫)

૧. ...... કે ...... પણું કાલ સાપેક્ષભાવ છે. **કૃષ્ણપક્ષી, શુક્લપક્ષી**

૨. અઢીદ્વીપની બહારના ......–...... સ્થિર છે. **ચંદ્ર, સૂર્ય**

૩. ઘનોદધિની નીચે અસંખ્યાત યોજનમાં ......–...... વાયુ હોય. **ઘનવાયુ, તન**

૪. ભગવાનની આજ્ઞા અનુસાર ...... કે ...... નું પાલન કરે તે આરાધક છે. **શ્રાવકધર્મ, સાધુધર્મ**

૫. વાણવ્યંતર દેવો ......, ... આદિમાં પણ તેઓ નિવાસ કરે છે. **પર્વતો, વનો**

(૨૦)

પ્ર.૩ તત્ત્વ વિભાગ/સંસ્કાર વિભાગના આધારે લખો.

(અ) ૩૫ બોલના આધારે લખો. (૧૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો.

૧. દષ્ટિ, સમવાય, અસ્તિકાય અને કર્મ એટલે શું?

દષ્ટિ : તત્ત્વ વિચારણાની પદ્ધતિ.

સમવાય : જેના સમન્વયથી કાર્ય થાય છે.

અસ્તિકાય : પ્રદેશોના સમૂહને.

કર્મ : મિથ્યાત્વ, અવ્રત, પ્રમાદ, કષાય, યોગના કારણે જીવ સાથે જે બંધાય છે તેને કર્મ કહે છે.

૨. માત્ર સંખ્યા લખો – યોગ **૧૫** છ દ્રવ્યના બોલ **૩૦**

પ્રમાણ **૪** અક્રિયાવાદીના ભેદ **૮૪**

૩. છટ્ઠી લેશ્યા, છટ્ઠું ગુણસ્થાન, છટ્ઠી ભાવના અને શ્રાવકનો છટ્ઠો ગુણ લખો.

શુક્લ લેશ્યા, પ્રમત્ત સંયતિ, અશુચિ ભાવના, પાપભીરુ.

૪. પાંચ બોલનું પ્રતિક્રમણ આશ્રવના કયા બોલમાં છે? **મિથ્યાત્વ, અવ્રત, પ્રમાદ, કષાય, અશુભયોગ.**

૫. દેવતાના દંડક કેટલા? કેવી રીતે?

૧૩, દશ ભવનપતિના ૧૦ દંડક, ૧ વાણવ્યંતર, ૧ જ્યોતિષી, ૧ વૈમાનિક.

(આ) છકાયના આધારે લખો. **(૧૦)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૧૦)**

૧. વનસ્પતિકાયના કુળ, વર્ણ અને સંસ્થાન લખો. **કુળ ૨૮ લાખ ક્રોડ, વર્ણ વિવિધ સંસ્થાન વિવિધ.**

૨. ખેચર એટલે શું? **જે આકશે ઊડે તેને ખેચર કહે છે. ચામાચીડિયા, કબૂતર.**

૩. મનુષ્યના મુખ્ય ભેદ લખો. **બે ભેદ ૧) ગર્ભજ ૨) સંમૂર્ચ્છિમ.**

૪. વાઉકાય કોના જેવડી કાયા કરે? અપ્‌કાયનું આયુષ્ય લખો.

વડના બીજ જેવડી. જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત અને ઉત્કૃષ્ટ ૭૦૦૦ વર્ષ.

૫. કુળ કોને કહેવાય? **તે તે યોનિમાં તેટલા પ્રકારના જીવો ઉપજે.**

૬. છેલ્લી ત્રણ નરકના નામ શું છે? **રિટ્ઠા, મઘા, માઘવતી.**

૭. પૃથ્વીકાયની દયા કેવી રીતે પાળી શકાય? બે મુદ્દા લખો.

૧) જમીન ખોદવી નહિ. ૨) ખોદેલી જમીન પર ચાલવું નહિ. ૩) સોના, ચાંદી, હીરા, રત્નોના દાગીના પહેરવા નહિ. ૪) કાચું મીઠું વાપરવું નહિ.

૮. વિકલેન્દ્રિયના કુળ લખો. **બેઈ.ના ૭ લાખ ક્રોડ, તેઈ.ના ૮ લાખ ક્રોડ, ચૌરે.ના ૯ લાખ ક્રોડ.**

૯. કાય એટલે શું? **સમૂહ, શરીર. એક જ પ્રકારના જીવોના સમૂહને કાય કહે છે.**

૧૦. બાદર જીવો લોકમાં ક્યાં છે? **લોકના દેશ ભાગમાં**

(૫)

પ્ર.૪ ધર્મ અને વિજ્ઞાન આધારે નીચેના વાક્યો ખોટા છે કે સાચા? ખોટા હોય તે સુધારીને લખો.

૧. એકેન્દ્રિયનું જીવત્વ ક્રિયાથી પ્રગટ થાય છે.

ખોટું. એકેન્દ્રિયનું જીવત્વ કોઇ ક્રિયાથી પ્રગટ થતું નથી.

૨. છકાયના જીવોની સિદ્ધિ આચારાંગ સૂત્ર અધ્યયન ૪ માં છે.

ખોટું. છકાયના જીવોની સિદ્ધિ આચારાંગ સૂત્ર અધ્યયન ૧ માં છે.

૩. એકેન્દ્રિય જીવોનું છેદન–ભેદન કરીએ તો તેને સંવેદન થાય છે. **સાચું.**

૪. આપણી શ્રદ્ધાને દઢ બનાવવી તે જ જીવનની સફળતા છે. **સાચું.**

૫. સાધુના જ્ઞાન પ્રતિ આપણી પૂર્ણ શ્રદ્ધા છે.

ખોટું. પ્રભુના જ્ઞાન પ્રતિ આપણી પૂર્ણ શ્રદ્ધા છે.

(૧૦)

પ્ર.૫ વાર્તાના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. **(૬)**

૧. ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવનું આયુષ્ય કેટલું હતું? તેઓ મરીને ક્યાં ગયા? **૮૪ લાખ પૂર્વ, ચોથી નરક**

૨. મોક્ષમાં જવા શેના ભાવ ઉત્કૃષ્ટ જોઈએ? **સંવેગ,નિર્વેદ**

૩. વસુમતીના માતા–પિતાનું શું નામ છે? **દધિવાહન, ધારિણી**

૪. મૂળા શેઠાણી કેવી ચિંતામાં ફસાઈ ગયા? **નકામી, ખોટી**

૫. ગજસુકુમારનું શું અલૌકિક હતું? **ક્ષમાભાવ, સમતાભાવ**

૬. વેરની પરંપરા ક્યાં સુધી ચાલે છે અને કેવા દુઃખ આપે છે? **ભવોભવ, ભયાનક**

(૨) કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે? **(૪)**

૧. મોક્ષમાં જવાનો શોર્ટ કર્ટ માર્ગ કયો? **ગજસુકુમાર ભગવાન અરિષ્ટનેમિને કહે છે.**

૨. તું પશુઓમાં સિંહ સમાન છે. **ત્રિપૃષ્ટ વાસુદેવનો સારથી સિંહને કહે છે.**

૩. આને આપણી દીકરી ગણીને રાખજે. **ધનાવહ શેઠ મૂળા શેઠાણીને કહે છે.**

૪. હું તેનો બદલો લઉં. **સોમિલ બ્રાહ્મણ મનમાં વિચારે છે.**

(૧૦)

પ્ર.૬ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. આયુષ્ય **ઘટતું જાય તો પણ પાપ બુદ્ધિ નવ ઘટે, આશા જીવનની જાય પણ વિષયાભિલાષા નવ મટે,**

ઔષધ વિશે કરું યત્ન પણ ધર્મને હું નવ ગણું, બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચણું.

૨. અથવા **નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું ઘણું? હે દેવતાના પૂજ્ય! આ ચારિત્ર મુજ પોતાતણું,**

જાણો સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું ત્યાં મારું તો શું માત્ર આ? જ્યાં ક્રોડનો હિસાબ નહિ ત્યાં પાઈની તો વાત ક્યાં?

૩. મહા **અતુલ્ય બળી નર, શૂર વીર ને ધીર, તીર્થ પ્રવર્તાવી, પહોંચ્યા ભવ જળ તીર,**

સીમંધર પ્રમુખ, જઘન્ય તીર્થંકર વીશ, છે અઢી દ્વીપમાં, જયવંતા જગદીશ.

૪. કેવળ **ઉપરાજ્યું, કરી કરણી કરતૂત, જિનમત દીપાવી, સઘળા મોક્ષ પહુંત,**

શ્રી ભરતેશ્વરના, હુઆ પટોધર આઠ, આદિત્ય જશાદિક,પહોંચ્યા શિવપુર વાટ.

૫. માત્ર **મનોરથ આ ત્રણ મારા, હે પ્રભુ! પૂર્ણ કરજો**

મોહ પ્રભાવે અન્ય મહેચ્છા, ઉરમાં ન કદી ઉઠજો

મુક્તિ મળે આપ કૃપા બળે, મનના મનોરથ બધા ફળે.